

УДК 336.025:351.863

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V10\(2018\)-15](https://doi.org/10.31521/modecon.V10(2018)-15)

Полторак А. С., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0000-0002-9752-9431

e-mail: poltorak@mnau.edu.ua

Архітектоніка наслідків глобалізаційних процесів у фінансовій сфері

Анотація. Проаналізовано, що в економічному просторі виокремлюються дві групи країн глобалізаційного процесу: лідери (розвинені держави з ринковою економікою, в яких сконцентрована переважна частка технологічного та інтелектуального потенціалу) та країни периферії глобалізації. Узагальнено ключові позитивні та негативні наслідки глобалізаційних процесів економіки у контексті зміцнення фінансової безпеки держави, які, з одного боку, формують додатковий зовнішній імпульс до зміцнення рівня фінансової безпеки держав, що обґрунтовується: покращенням якості, здешевленням та збільшенням кількості товарів, робіт, послуг; зростанням темпів економічного зростання та ефективності функціонування національних фінансових систем; підвищенням загального рівня суспільного добробуту, а з іншого, створюють додаткові зовнішні ризики. Доведено, що для держав периферії глобалізаційних процесів формування додаткових зовнішніх ризиків рівню їх фінансової безпеки (відставання від країн-лідерів; втрата фінансової незалежності; поглинання ринків ТНК; нераціональна структура економіки) носить більш загрозливий характер у порівнянні з країнами-лідерами. Обґрунтовано, що на виправлення недоліків глобалізації виділяється недостатньо ресурсів, внаслідок чого прірва між бідними та багатими продовжує розширюватись, що вимагає кардинальних змін у податковій політиці, політиці в галузі визначення заробітної плати та освіти, корпоративному управлінні, прозорості даних. Запропоновано авторське визначення категорії «фінансова глобалізація», яке в т. ч. враховує архітектоніку інтеграційних процесів у фінансовій сфері.

Ключові слова: глобалізація; фінансова глобалізація; фінансова безпека держави; фінансова система; наслідки глобалізаційних процесів, інтеграція.

Poltorak Anastasiia, PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Architectonics effects of globalization in the financial sector

Abstract. Introduction. In the economic space, two groups of countries of the globalization process are singled out: leaders (developed countries with a market economy in which the overwhelming share of technological and intellectual potential is concentrated) and the countries of the periphery of globalization.

Purpose. The purpose of this work is to analyze the architectonics of the consequences of globalization processes in the financial sector, to highlight the specific features of the effects of globalization for different groups of countries.

Results. The key positive and negative consequences of the globalization processes of the economy in the context of strengthening the financial security of the state are summarized. They, on the one hand, form an additional external impetus to strengthen the level of financial security of the states, which is substantiated: improving quality, cheapening and increasing the number of goods, works, services; the growth of economic growth and the efficiency of the operation of national financial systems; an increase in the general level of social welfare, and on the other hand create additional external risks. It is proved that for the states of the periphery of the globalization processes, the formation of additional external risks to their level of financial security is more threatening in comparison with the leading countries (the lag behind the leaders, the loss of financial independence, the absorption of TNC markets, the inefficient structure of the economy). It is substantiated that insufficient resources are allocated to correct the shortcomings of globalization, as a result of which the gap between the poor and the rich continues to expand. This requires radical changes in tax policy, wage and education policy, corporate governance, data transparency.

Conclusions. The author's definition of the category "financial globalization" is proposed, which also takes into account the architectonics of the integration processes in the financial sphere, namely: financial globalization is a component of globalization processes, which consists in the integration of national financial systems in world institutions and financial markets through free movement capital that occurs at three levels of manifestation: national (in the form of mergers and acquisitions); regional (in the form of integration processes of the national financial systems in the region); world (in the form of forming a united world financial space).

Keywords: globalization; financial globalization; financial security of the state; financial system; consequences of globalization processes, integration.

JEL Classification: F01; F30.

Стаття надійшла до редакції: 20.07.2018

Received: 20 July 2018

Постановка проблеми. В сучасних умовах існують тенденції загострення конкурентної боротьби між країнами, зміни ролі держав як традиційної ключової ланки міжнародних відносин, посилення процесів міжнародного поділу праці. Глобалізаційні процеси характеризуються одночасно як об'єднувальними наслідками, так і поляризаційними, що більш детально прослідковується у процесі аналізу архітекtonіки наслідків глобалізаційних процесів економіки у контексті зміцнення фінансової безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему аналізу наслідків глобалізаційних процесів у фінансовій сфері розглядали у своїх працях такі науковці: І. Король [1], Чжунда Лі (Zhongda Li) Лу Лю (Lu Liu) [2], Лі Шен (Li Sheng) [4], В. В. Дятлова, Н. В. Бородаєнко, К. В. Положенцева [8], Н. Тусова [14], Г. Е. Гронтовська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О. І. Красновська [12], Н. М. Сіренко [5;17], Є. В. Редзюк [16] та інші дослідники.

Формулювання цілей дослідження. Метою даної роботи є аналіз архітекtonіки наслідків глобалізаційних процесів у фінансовій сфері, виділення специфічних особливостей наслідків глобалізації для різних груп країн.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дж. Сорос зауважував, що на початку 1980-х рр. міжнародний капітолобмін суттєво прискорився, а ще через 10 років з крахом радянської імперії світові фінансові ринки стали глобальними [18, с. 16].

Глобалізаційні процеси призводять до певного єднання суб'єктів господарювання та окремих індивідів, ринків і держав, в результаті чого суб'єкти міжнародної економіки функціонують в єдиному економічному просторі, в якому кожна особу можна розглядати як потенційного покупця будь-якого суб'єкта господарювання, а сукупність виробників товарів-аналогів перетворюється на потенційних конкурентів.

Так, прихильники глобалізації концентрують увагу на її позитивних наслідках, вважаючи, що глобалізація є джерелом прогресу та формування зовнішнього імпульсу до розширення асортименту, збільшення кількості та здешевлення товарів, робіт і послуг, збільшення темпів економічного зростання різних країн та ефективності функціонування їх економік і фінансових систем, підвищення загального рівня суспільного добробуту. Один з найбільших прихильників глобалізації Дж. Сорос вважав, що глобалізаційні процеси несуть світові виключно благо, багатство та додаткову свободу, акцентуючи увагу на соціальних і економічних перевагах єдиної світової системи [18, с. 4].

В економічному просторі чітко виокремлюються дві групи країн глобалізаційного процесу: лідери та країни периферії глобалізації. Враховуючи методіку розподілу країн для цілей економічного аналізу ООН (розвинуті країни, країни з перехідною економікою та

держави, що розвиваються), доцільно зазначити, що лідерами глобалізаційних процесів стають саме розвинені держави з ринковою економікою, в яких сконцентрована переважна частка технологічного та інтелектуального потенціалу, тоді як інші опиняються на периферії глобалізації.

Ми погоджуємось з думкою Г. Е. Гронтовської, О. І. Рябої, А. М. Венцурика та О. І. Красновської [12] стосовно того, що очікувана економічна та фінансова конвергенція внаслідок технологічних і інвестиційних переливів між державами справдилася лише частково. Так, зближення економік і фінансових систем відбувається між розвиненими державами з ринковою економікою, тоді як серед країн периферії глобалізаційних процесів економічної та фінансової конвергенції не відбувається.

Так, противники глобалізації зосереджують увагу на негативних наслідках глобалізаційних процесів економіки, в т. ч. у контексті зміцнення фінансової безпеки держав. Вони переконані, що глобалізація створює додаткові зовнішні ризики. Для держав-лідерів глобалізації характерні наступні ризики: загрозливий рівень нелегальної еміграції з країн, що розвиваються, посилення конкуренції між розвиненими країнами, фінансова допомога та підтримка країн периферії глобалізаційних процесів, міжнародний тероризм.

На нашу думку, для держав периферії глобалізаційних процесів формування додаткових зовнішніх ризиків рівню їх фінансової безпеки носить більш загрозливий характер у порівнянні з країнами-лідерами та проявляється у: вірогідності подальшого відставання у темпах економічного розвитку від розвинених держав, поглинання сформованих ринків ТНК, фінансової залежності від міжнародних фінансових організацій, які здійснюють суттєвий вплив на формування їх фінансової політики. Так, для держав периферії глобалізаційних процесів через формування якісно нового середовища розвитку формування додаткових зовнішніх ризиків може спричинити суттєве погіршення рівня їх фінансової безпеки.

Дж. Сорос, який називав себе прихильником глобалізаційних процесів, крім того, зауважував, що недостатньо ресурсів виділяється на виправлення недоліків глобалізації, внаслідок чого прірва між бідними та багатими продовжує розширюватись. Автор зазначив, що 1 % найбагатших людей отримує однаковий обсяг доходу з 57 % найбідніших людей світу [18, с. 25]. В доповіді про нерівність у світі 2018 р. зазначається, що економічна нерівність у світі є широко поширеним, багатограним явищем, яке має належним чином відстежуватись, для боротьби з ним мають прийматися заходи, адже воно може привести до політичних, економічних і соціальних катастроф [6, с. 4]. Крім того, в доповіді звертається увага на те, що в останні десятиліття збільшення нерівності в доходах відбувається різними темпами майже у всіх регіонах

світу. На думку авторів, значна різниця в рівні нерівності доходів між країнами підкреслює важливу роль національної політики [6, с. 5].

У 2016 році регіоном з найвищим рівнем нерівності був Близький Схід із часткою національного доходу, що

припадала на 10 % найбагатших осіб, становила 61 %. Аналогічний показник в Європі становив в середньому 37 %, в Китаї – 41 %, в Росії – 46 %, в США, Канаді – 47 %, близько 55 % – в Бразилії, Індії та Африці (рис.1).

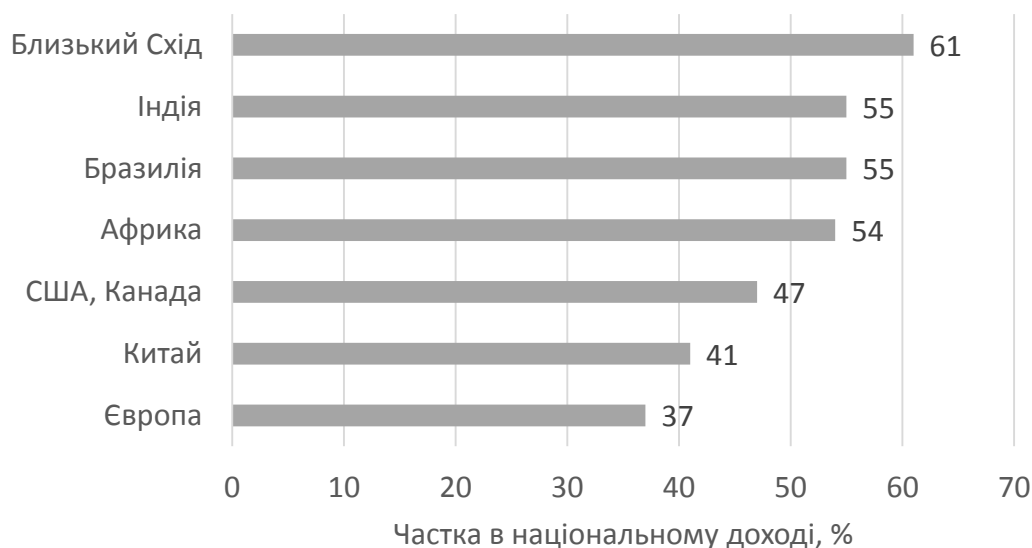

Рисунок 1 – Частка 10% найбагатших осіб в національному доході, 2016 р.

Джерело: систематизовано автором на підставі даних [6]

Зауважимо, що після 1980 р. нерівність в доходах зростала нерівномірно: швидше в Північній Америці, Індії, Китаї й повільніше в Європі, що підтверджує факт того, що негативні наслідки глобалізаційних процесів більше проявляються в країнах периферії глобалізації. Аналізуючи тенденції зміни нерівності в доходах між жителями планети, зазначимо, що в останні десятиліття на 1% осіб з найвищими доходами припала вдвічі більша частка цього зростання у порівнянні з 50% найбідніших [6, с. 9]. Найнижчий темп зростання доходів зафіксовано для осіб, які отримують середній рівень доходів.

Економічна нерівність переважно визначається нерівномірним розподілом капіталу. Після 1980 року практично в усіх країнах відбувалося перетікання власності від приватний сектор з державного, що суттєво обмежує державні можливості боротьби з нерівністю, крім того, у разі збереження наявних тенденцій економічна нерівність у майбутньому продовжить рости.

Боротьба з економічною нерівністю у світі вимагає кардинальних змін у податковій політиці, корпоративному управлінні, політиці в галузі визначення заробітної плати та освіти, прозорості даних.

Крім того, всі держави внаслідок глобалізаційних процесів мають вчасно реагувати на макроекономічні ризики, до яких доцільно віднести наступні: негативний вплив світових фінансових шоків та криз, структурні зрушення у світовій економіці.

Узагальнюючи вищесказане, зауважимо, що проаналізовані наслідки глобалізаційних процесів економіки розподіляються між країнами-лідерами та країнами периферії глобалізаційних процесів неоднаково, так, представимо ключові позитивні та негативні наслідки глобалізаційних процесів економіки у контексті зміцнення фінансової безпеки держави (рис. 2).

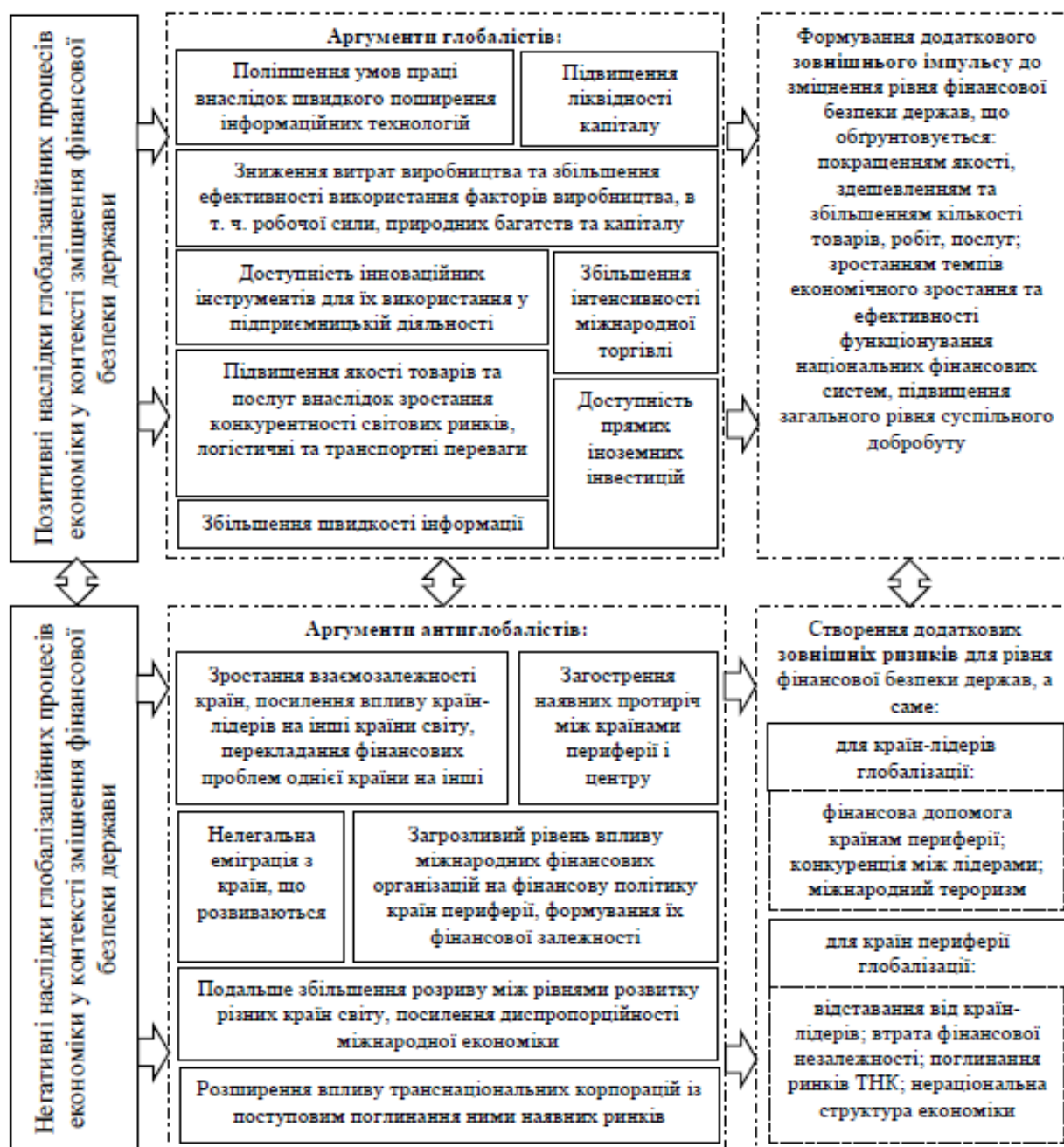

Рисунок 2 – Архітектура наслідків глобалізаційних процесів економіки у контексті впливу на рівень фінансової безпеки держав

Джерело: систематизовано автором із використанням [12; 8; 19]

Проаналізувавши архітектуру наслідків глобалізаційних процесів економіки у контексті впливу на рівень фінансової безпеки держав (рис. 2), зазначимо, що нерівномірний розподіл позитивних та негативних наслідків глобалізації серед країн-лідерів та периферії вимагає виокремлення основних переваг і недоліків глобалізації з їх розподілом між групами країн (розвинуті країни, країни з перехідною економікою та держави, що розвиваються), які представлені у табл. 1.

На нашу думку, глобалізаційні процеси доцільно розглядати як імперативні процеси, що є вимогою часу. Негативні наслідки глобалізаційних процесів економіки, в т. ч. у контексті підтримання гідного рівня фінансової безпеки держави, мають бути враховані державами. Крім того, саме глобалізація призводить до того, що державам важко обирати особливий чи унікальний шлях розвитку, ізолювати себе від світових технологій та практик, ухилитися від загальних інтеграційних процесів.

Таблиця 1 – Декомпозиція переваг і недоліків глобалізації для різних груп країн світової економіки

Група країн світової економіки	Переваги	Недоліки
Розвинуті країни з ринковою економікою	лібералізація ринків ресурсів спричиняє спрощення доступу до дефіцитних або дешевих ресурсів інших країн	мінімізація податкових надходжень внаслідок застосування офшорних зон
	лібералізація інвестиційних режимів призводить до експансії капіталів на ринки інших держав з підвищенням ефективності його використання	важко контрольовані процеси нелегальної еміграції призводять до суттєвого загострення фінансових та соціальних проблем
	внаслідок лібералізації міжнародної торгівлі збільшення обсягів зовнішньої торгівлі, розширення ринків збуту	внаслідок міждержавних переливів капіталу спричиняє зменшення рівня керованості фінансового сектора
	доступність інноваційних інструментів	активні міграційні процеси та відкритість ринків сприяють розвитку міжнародного тероризму
Країни з перехідною економікою та країни, що розвиваються	залучення іноземних інвестицій	вилучення з країн дефіцитних та дешевих ресурсів
	збільшення доходів виробників та бюджетів внаслідок розширення ринків збуту	фінансові проблеми виробників і галузей економіки через їх низьку конкурентоспроможність
	запровадження новітніх технологій, досвіду розвинених держав	безробіття, зниження рівня життя, соціальна напруженість
	покращення якості та розширення асортименту товарів і послуг, підвищення ефективності виробництва, зниження цін внаслідок підвищення конкуренції	закріплення сировинної спеціалізації країн
		залежність від зовнішньоекономічної кон'юнктури
		нівелювання традицій та звичаїв, втрата національної самобутності

Джерело: систематизовано автором із використанням [12; 8; 19]

Необхідно також зазначити й те, що одним з важливих наслідків глобалізаційних процесів, який було виявлено лише за результатами світових економічних та фінансових криз, є превалювання фінансового над реальним сектором, яке відбувається внаслідок міжнародної мобільності та переливів капіталів. Так, темпи зростання фінансових ринків та реального виробництва є асинхронними, а залежність від нестабільних міжнародних фінансових ринків призводить до ускладнення проведення стабілізаційної політики в державах. Монетарна політика держав потребує особливої уваги, враховуючи те, що фінансову кризу та стрімкий відплив фінансового капіталу може спричинити зниження рівня процентної ставки, на який впливає зміна грошової маси. Саме розширення можливостей переливу капіталів в офшорні зони стає однією з причин ймовірного скорочення податкових надходжень та, відповідно, кардинального коригування статей бюджету.

На нашу думку, в країнах з перехідною економікою та країнах, що розвиваються, протидія глобальним економічним та фінансовим кризам не повинна

вичерпуватися виключно механізмами національного регулювання. Необхідно створення наднаціональних інститутів та механізмів регулювання та об'єднання зусиль світової спільноти.

Одним із важливих глобалізаційних сегментів є фінансова сфера, яка з кожним роком здійснює все сильніший вплив на міжнародний економічний простір. Дж. Сорос звертає увагу на те, що суттєвою ознакою глобалізаційних процесів є вільний рух фінансового капіталу, який фактично підриває здатність держав контролювати економіку [18, с. 17].

Фінансова глобалізація – окрема форма глобалізації, сутність якої полягає у вільному русі капіталів, формуванні міжнародної системи регулювання фінансів, функціонуванні світового ринку, реалізації глобальних фінансових стратегій транснаціональних банків і ТНК.

У своєму дослідженні Є. В. Редзюк звертає увагу на те, що на глобальному рівні система фінансових ринків, починаючи з 1980 р., функціонує на постійній основі [16, с. 48-49]. Отримала розвиток міжнародна фінансова мережа, що об'єднала та зміцнила зв'язки між світовими фінансовими центрами: Цюрих, Париж,

Лондон, Франкфурт, Амстердам в Європі; Чикаго і Нью-Йорк в Америці; Сінгапур, Токіо в Азії, що фактично означало фінансову трансформацію, яка полягає у міжнародній фінансовій інтеграції, глобальній ролі світових фінансових установ та розвитку фінансових інновацій. Пізніше до міжнародної світової фінансової мережі приєднувались фінансові центри країн периферії глобалізаційних процесів, що сприяло зміні значення фінансового сектору у світовій економіці.

Примостка Л. О. та Чуб О. О. зауважують, що важливою подією у процесі фінансової глобалізації є запровадження євро як єдиної валюти країн-учасників Європейського Союзу, що суттєво змінило європейську

валютну та грошову систему [15, с. 174], а також місце європейських фінансових ринків у світовій валютно-фінансовій системі.

Враховуючи швидкі темпи глобалізаційних процесів у фінансовому секторі, звертаємо увагу на те, що категорія «фінансова глобалізація» розуміється дослідниками по-різному (як процес, як політика, як ідеологія, як рівень взаємозв'язку між державами), що надалі призводить до виникнення дискусійних питань щодо характеристики досліджуваної категорії та її оцінки.

Розглянемо трактування поняття «фінансова глобалізація» різними дослідниками (табл. 2).

Таблиця 2 – Узагальнення наукових поглядів на трактування категорії «фінансова глобалізація»

Автор	Визначення категорії «фінансова глобалізація»
Міжнародний валютний фонд (МВФ) [9]	Це ступінь взаємозв'язку країн через взаємне трансграничне володіння фінансовими активами
Бандурка О. М., Глущенко В. В., Глущенко А. С. [7]	Об'єктивний процес, що закономірно витікає з досягнутого рівня продуктивних сил, сучасних технологій у виробництві, інших сферах діяльності і спрямований на створення загальної міжнародної взаємозалежності країн, фірм і людей в межах відкритої системи фінансових зв'язків.
Линенко А., Герценко Є. [10]	Ключовий процес розвитку світової економіки кінця ХХ – початку ХХІ ст., наслідком якого стала нова якість економічних зв'язків, яка дозволяє називати глобальну економіку принципово новим явищем, яке не мало аналогів в економічній історії
Макушкін О. [11]	Ідеологія, політика і практика об'єднання національних грошових систем шляхом їх заміщення «світовими грошима»
Ніколаєв А. [13]	Процес, який є складовою частиною загального процесу глобалізації, спрямований на формування єдиного фінансового ринку, що протікає на основі зростання міжнародного руху фінансового капіталу
Примостка Л. О., Чуб О. О. [15]	Процес об'єднання в єдину світову систему всієї сукупності міжнародних фінансових відносин та національних фінансових ринків з подальшим їх перетворенням у єдиний світовий фінансовий простір
Редзюк Є. В. [16]	Складова загального процесу глобалізації, здатна впливати на міжнародну економіку через посередництво між країнами, ТНК і транснаціональними банками, а також така, для якої характерним є швидкий обіг приватного руху капіталу у світі
Фіртуні Л. [20]	Процес створення оптимальних умов існування фінансових ідеологічних груп
Хомініч І. [21]	Один із процесів глобалізації, який розуміють як вільний та ефективний рух капіталів між країнами і регіонами, функціонування глобального ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізацію глобальних фінансових стратегій ТНК і транснаціональних банків
Чуб О. О. [22]	Процес об'єднання в єдину світову систему всієї сукупності міжнародних фінансових відносин
Шмуклер С. [3]	Інтеграція внутрішніх національних фінансових систем у міжнародні фінансові ринки та інститути

Джерело: узагальнено автором на основі [7; 9; 10; 11; 13; 16; 20; 21]

Так, проаналізувавши наявні наукові погляди на трактування категорії «фінансова глобалізація», представимо авторське бачення дефініції, яке в т. ч. враховує архітектоніку інтеграційних процесів у

фінансовій сфері, а саме: фінансова глобалізація – це складова глобалізаційних процесів, що полягає в інтеграції національних фінансових систем у світових інститутах та фінансових ринках завдяки вільному руху

капіталів, що відбувається на трьох рівнях прояву: національний (у формі операцій злиття та поглинання); регіональний (у формі інтеграційних процесів національних фінансових систем в регіоні); світовий (у формі розвитку об'єднаного світового фінансового простору). Примітка Л. О. та Чуб О. О. зазначають, що однією з передумов активізації інтеграційних процесів став розвиток баз даних, інформаційних і глобальних комп'ютерних систем, що спрощують процес торгівлі цінними паперами (EUROCLEAR, CEDEL, NASDAQ), здійснення платежів (SWIFT), доступ до інформації про стан фінансових ринків (BLOOMBERG, REUTER, DATA-STREAM) [15, с. 174].

Висновки. Таким чином, дослідивши архітектуру наслідків глобалізаційних процесів у фінансовій сфері, зроблено наступні висновки:

1. Проаналізовано, що в економічному просторі виокремлюються дві групи країн глобалізаційного процесу: лідери (розвинені держави з ринковою економікою, в яких сконцентрована переважна частка технологічного та інтелектуального потенціалу) та країни периферії глобалізації.

2. Узагальнено ключові позитивні та негативні наслідки глобалізаційних процесів економіки у контексті зміцнення фінансової безпеки держави, які, з одного боку, формують додатковий зовнішній імпульс до зміцнення рівня фінансової безпеки держав, що обґрунтовується: покращенням якості, здешевленням та збільшенням кількості товарів, робіт, послуг; зростанням темпів економічного зростання та

ефективності функціонування національних фінансових систем; підвищенням загального рівня суспільного добробуту, а з іншого, створюють додаткові зовнішні ризики.

3. Доведено, що для держав периферії глобалізаційних процесів формування додаткових зовнішніх ризиків рівню їх фінансової безпеки (відставання від країн-лідерів; втрата фінансової незалежності; поглинання ринків ТНК; нераціональна структура економіки) носить більш загрозливий характер у порівнянні з країнами-лідерами.

4. Обґрунтовано, що на виправлення недоліків глобалізації виділяється недостатньо ресурсів, внаслідок чого прірва між бідними та багатими продовжує розширюватись, що вимагає кардинальних змін у податковій політиці, політиці в галузі визначення заробітної плати та освіти, корпоративному управлінні, прозорості даних.

5. Запропоновано авторське визначення категорії «фінансова глобалізація», яке в т. ч. враховує архітектуру інтеграційних процесів у фінансовій сфері, а саме: фінансова глобалізація – це складова глобалізаційних процесів, що полягає в інтеграції національних фінансових систем у світових інститутах та фінансових ринках завдяки вільному руху капіталів, що відбувається на трьох рівнях прояву: національний (у формі операцій злиття та поглинання); регіональний (у формі інтеграційних процесів національних фінансових систем в регіоні); світовий (у формі розвитку об'єднаного світового фінансового простору).

Література:

1. Korol, I. and Poltorak, A. (2018). Financial risk management as a strategic direction for improving the level of economic security of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 4(2018), no. 1, pp. 235-241. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-1-235-241>.
2. Li, Zh and Liu, L. (2018). Financial globalization, domestic financial freedom and risk sharing across countries. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, vol.55, pp. 151-169. <https://doi.org/10.1016/j.intfin.2018.04.003>.
3. Schmukler, S. (2004). Financial Globalization: Gain and Pain for Developing countries. *Economic Review. Federal Reserve Bank of Atlanta*, 83 p.
4. Sheng, Li (2015). Theorizing income inequality in the face of financial globalization. *The Social Science Journal*, vol. 52, iss. 3, pp. 415-424. <https://doi.org/10.1016/j.soscij.2014.06.003>.
5. Sirenko, N. Baryshevskaya, I. Poltorak, A., and Shyshpanova, N. (2018). State and tendencies of intergovernmental regulation in Ukraine in conditions of fiscal decentralization. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol. 2, no. 25 (2018), pp.157-164. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i25.136489>.
6. World Inequality Report 2018 : Executive Summary / Facundo Alvaredo, Lucas Chancel, Thomas Pikett, Emmanuel Saez, Gabriel Zucman ; World inequality Lab, available at: wir2018.wid.world.
7. Бандурка О. М. Гроші та кредит / О. М. Бандурка, В. В. Глущенко, А. С. Глущенко. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 368 с.
8. Дятлова В. В. Глобалізація світової економіки: сучасні тенденції та протиріччя процесу / В. В. Дятлова, Н. В. Бородаєнко, К. В. Положенцева // Менеджер. – 2016. – № 2. – С. 16-23.
9. Исследовательская группа МВФ о финансовой глобализации // БИКИ. – 2007. – № 129. – С. 4.
10. Линенко А. В. Фінансова глобалізація: проблеми та перспективи / А. В. Линенко, Є. О. Герценко [Електронний ресурс] // Вісник Запорізького національного університету: Економічні науки. – 2012. №3 (15). – Режим доступу: <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/eco-3-2012/188-194.pdf>.
11. Макушкин А. Финансовая глобализация / А. Макушкин // Свободная мысль-XXI. – 1999. – № 10 (1488). – С. 30-43.
12. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Г. Е. Гронтковська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О. І. Красновська ; За ред. Г. Е. Гронтковської. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 384 с.
13. Николаев А. Ю. Финансовая глобализация – определение процесса [Электронный ресурс] // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов. – Режим доступу: <http://www.jurnal.org/articles/2009/ekon34.html>

14. Полторак А. С. Напрями удосконалення методичного інструментарію оцінки стану фінансової безпеки України / А. С. Полторак, Н. О. Тусова // Економічний форум. – 2018. – № 2. – С. 224-330.
15. Примостка Л. О. Фінансова глобалізація: сутність, форми прояву, наслідки / Л. О. Примостка, О. О. Чуб // Фінанси, облік і аудит. – 2011. – № 18. – С. 172-183.
16. Редзюк Є. В. Переваги і недоліки фінансової глобалізації на міжнародних ринках цінних паперів / Є. В. Редзюк // НТІ. – 2015. – № 1. – С. 47-56.
17. Сіренко Н. М. Система державного управління інноваційним процесом в Україні / Н. М. Сіренко, В. А. Дубінін // Вісник аграрної науки Причорномор'я. Спеціальний випуск. – 2007. – № 3. – С. 190-194.
18. Сорос Дж. О глобалізації / Дж. Сорос. – М. : Эксмо, 2004. – 224 с.
19. Стукан І. Ю. Фінансова глобалізація: сутність, етапи та наслідки / І. Ю. Стукан // Європейські перспективи. – 2015. – № 1. – С. 18-24.
20. Фиртуни Л. Л. Финансовая глобализация и бегство капитала из России [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rus-stat.ru/stat/4392000_7.pdf.
21. Хоминич И. П. Финансовая глобализация / И.П. Хоминич // Банковские услуги. – 2002. – № 8. – С. 2-13.
22. Чуб О. О. / Банки в глобальной экономике : монография. – К. : КНЕУ, 2009. – 340 с.

References:

1. Korol, I. and Poltorak, A. (2018). Financial risk management as a strategic direction for improving the level of economic security of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 4 (2018), no. 1 pp. 235-241. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-1-235-241>.
2. Li, Zh and Liu, L. (2018). Financial globalization, domestic financial freedom and risk sharing across countries. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, vol.55, pp. 151-169. <https://doi.org/10.1016/j.intfin.2018.04.003>.
3. Schmukler, S. (2004). Financial Globalization: Gain and Pain for Developing countries. *Economic Review. Federal Reserve Bank of Atlanta*, 83 p
4. heng, Li (2015). Theorizing income inequality in the face of financial globalization. *The Social Science Journal*, vol. 52, iss. 3, pp. 415-424. <https://doi.org/10.1016/j.soscij.2014.06.003>.
5. Sirenko, N. Baryshevskaya, I. Poltorak, A., and Shyshpanova, N. (2018). State and tendencies of intergovernmental regulation in Ukraine in the conditions of fiscal decentralization. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol. 2, no. 25 (2018), pp.157-164. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i25.136489>.
6. World inequality Lab (2018). "World Inequality Report 2018: Executive Summary", available at: wir2018.wid.world (Accessed 01 June 2018).
7. Bandurka, O. M., Glushchenko, V. V. and Glushchenko, A. S. (2014). *Hroshi ta kredyt* [Money and credit], Magnolia 2006, Lviv, Ukraine.
8. Dyatlova, V. V., Borodayenko, N. V., Polozhtseva, K. V. (2016). Globalization of the world economy: modern tendencies and contradictions of the process. *Menedzher*, no. 2, pp. 16-23.
9. IMF Research Group on Financial Globalization (2007), no. 129, pp. 4.
10. Linenko, A. V. and Herzenok, Ye. O. (2012). Financial globalization: problems and perspectives. *Bulletin of the Zaporizhzhya National University: Economic sciences*, vol.3 (15), available at: <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/eco-3-2012/188-194.pdf> (Accessed 01 June 2018).
11. Makushkin, A. (1999). Financial globalization. *Svobodnaya mysl'*, no. 10 (1488), pp. 30-43.
12. Grontakovskaya, G. E., Ryaba, A. I., Ventsurik, A. M. and Krasnovskaya, A. I. (2014). *Mizhnarodna ekonomika* [International Economics], Center for Educational Literature, Kyiv, Ukraine.
13. Nikolaev, A. Yu (2009). Financial globalization - definition of the process. *Journal of scientific publications of post-graduate students and doctoral students*, available at: <http://www.jurnal.org/articles/2009/ekon34.html> (Accessed 01 June 2018).
14. Poltorak, A. S. and Tusova, N. A. (2018). Directions of Improvement of Methodical Toolkit for Assessing the Status of Financial Security of Ukraine. *Economic Forum*, no. 2, pp. 224-330.
15. Primostka, L. O. and Chub, O. O. (2011). Financial globalization: essence, forms of manifestation, consequences. *Finances, accounting and audit*, no. 18, pp. 172-183.
16. Redzyuk, E. V. (2015). The advantages and disadvantages of financial globalization in international securities markets. *HTI*, no.1, pp. 47-56.
17. Sirenko, N. M. and Dubinin, V. A. (2007). The system of public management of the innovation process in Ukraine. *The Bulletin of the Agrarian Science of the Black Sea Region. Special issue*, no. 3, pp. 190-194.
18. Soros, G. (2004). *O globalizatsii* [On Globalization], Exmo, Moscow, Russia.
19. Stukan, I. Yu. (2015). Financial Globalization: Essence, Stages and Implications. *European Perspectives*, no. 1, pp. 18-24.
20. Firthuni, L. L. Financial globalization and flight of capital from Russia, available at: www.rus-stat.ru/stat/4392000_7.pdf (Accessed 01 June 2018).
21. Khominich, I. P. (2002). Financial globalization. *Banking services*, no. 8, pp. 2-13.
22. Chub, O. O. (2009). *Banky v hlobal'niy ekonomitsi* [Banks in the global economy], KNEU, Kyiv, Ukraine.

